

ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นายกัมพล สุภาแผ้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.12012

03940

0-3

ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นายกัมพล สุภาพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2545

152390

นายกัมพล สุภาแพ่ง. (2545). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สิฏฐากร
ชูทรัพย์.

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู
ผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะ
ด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
จำนวน 353 คน ที่เป็นครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2545

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t -test) และ
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียนทั้ง 3 ด้าน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูผู้สอนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3
ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3
ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

OPINION OF THE TEACHERS ABOUT THE REQUIRED CHARACTERISTICS
OF SCHOOL ADMINISTRATION IN THE OFFICE OF PETCHABURI
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
MR. KUMPON SUPAPANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
October 2002

Kumpon Supapang. *Opinion of the teachers about the required characteristics of school Administration in the office of Petchaburi Provincial Primary Education*. Master Project, M.Ed. (Business Education) Bangkok : graduate school. Srinakharinwirot University.
Advisor : Mr. Sittakorn Choosup.

The purpose of this research was to study and compare the teachers opinions on the required characteristics of school Administrators in the office of Primary Education in Petchaburi in 3 aspects : academics, personalty and school administration according to Education level, gender, age and work experience.

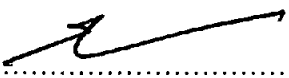
The representative sample used in this research were 353 school teachers in Petchaburi province. The instrument used for Collecting data was a rating scale questionnaire. The statistics used to analyzed the data were the arithmetic mean, stand deviation, t - test and One - Way analysis of variance.

The finding were of this reséarch were as follows.

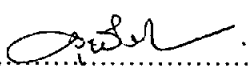
1. Overall of school teachers were at high level. The highest one was personality, followed by administration.
2. School teachers with different gender had opinion about the characteristics of school administrators with no statistical significance.
3. School teachers with different age had opinion about the characteristics of school administration at the significant level of .01
4. School teachers with different work experience had opinion about the characteristic of school administrators with no statistical significance.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

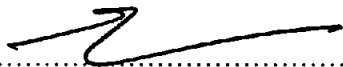
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์สิฏฐากร ชุทรัพย์)

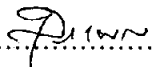
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพียร ลิมไทย)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์สิฏฐากร ชุทรัพย์)

ประธาน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทยพิสุทธ์)

กรรมการ

.....
(อาจารย์รัฐ สาเรือง)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่.....4.....เดือนตุลาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีจากความเมตตากรุณาในการให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากท่านอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ อาจารย์ควบคุมสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธ์ และอาจารย์รัฐ สาเรือง ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทองใบ แท่นมณี อาจารย์กิตติมา จันทรนิล และอาจารย์สุวรรณ เชื้อนิล ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย อีกทั้งได้รับความเมตตาด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา ครู - อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเสมอมา

กัมพล สุภาพงษ์

สารบัญ

บทที่

		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
	สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ความหมายของการบริหาร.....	8
	ความสำคัญของการบริหาร.....	9
	กระบวนการบริหาร.....	10
	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน.....	11
	ผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	13
	การบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี.....	14
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน.....	16
	คุณลักษณะด้านวิชาการ.....	18
	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ.....	19
	คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน.....	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
	งานวิจัยในประเทศ.....	23
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	33
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
	การกำหนดประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง.....	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	58
ความสำคัญของการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การอภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ	64
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	73
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ.....	78
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	80
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	82

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน	36
2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร	43
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	44
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	45
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	46
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ	47
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา.....	46
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	48
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	49
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	50
11	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	51
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่.....	52
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่.....	52
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่.....	53

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่.....	53
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ	54
17	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับอายุ.....	55
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาการ จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่.....	56
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่.....	56
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่.....	57
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ถือเป็นสิ่งสำคัญประการแรก ที่ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญในการบริหารการศึกษา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่ทุกหน่วยงานได้เห็นความสำคัญของการศึกษาทุกระดับ มีการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความรู้ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะเด่นชัดตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่นตลอดจนเป็น พลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรมจนสามารถพัฒนาตนเองให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีทักษะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายที่จะปรับปรุงการบริหารและการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสำหรับภาระงานการนิเทศการศึกษา จะให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในเป็นพิเศษ มีการติดตาม กำกับ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงานรวมทั้งให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งมีการเร่งรัดพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึก อุทิศการณ์ และความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งปรับปรุงการจัดสวัสดิการมีกรยกย่อง เชิดชูเกียรติเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรให้เกิด ความภาคภูมิใจ และมีความสุขในการทำงาน (สำนักงานงานขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2536 : 16 - 17) เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ไว้สามประการคือเพื่อขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลให้กว้างขวางขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเสมอภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนา เต็มตามศักยภาพและเพื่อให้การศึกษาไทยสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งตนเองสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานของความเป็นไทยโดยกำหนดนโยบายการพัฒนา การศึกษาไว้ 5 ประการ คือ เร่งขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวล ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูงและปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2539 : 57 - 58)

การขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนทั่วประเทศให้สูงขึ้นและสามารถปรับตัวให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในการดำเนินงานนั้นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญก็คือผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด และสติปัญญาที่มีอยู่เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีที่สุด กล่าวคือจะต้องเป็นนักบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะ

พิเศษที่เอื้อต่อการปฏิบัติ ภารกิจด้วยอุดมการณ์ และมีจิตสำนึกที่มุ่งมั่นต่อการพัฒนาให้บังเกิดผลสำเร็จต่อ ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง เช่น มีความต้องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมีเป้าหมายที่จะให้ งานประสบผลสำเร็จด้วยความมานะพยายามในทางที่ถูกที่ควรมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถ ในการ ทำงานมีลักษณะเป็นผู้นำ และมีความเป็นประชาธิปไตยเป็นต้น

ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในผลสำเร็จของการจัดการศึกษาใน ระบบโรงเรียน ทักษิณ วงศ์เย็น (2538 : 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความ เป็นนักพัฒนา ซึ่ง หมายถึง มีความรู้ ความสามารถ และมีเทคนิควิธีการดำเนินงานเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของงานเป็น อย่างดี สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาข้าราชการระดับ บริหาร ตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงไว้ 3 ประการ คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจด้านการบริหารการศึกษาให้แก่ผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความสามารถ เจตคติที่ดีใน การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผู้ บริหารสถานศึกษานำความรู้และทักษะด้านการบริหารไปใช้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา (สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 2538 : 115) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนา ความรู้ ทักษะ แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและวิธีการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน มุ่งเน้นให้เห็นว่าประเทศ ไทยเราต้องการให้ข้าราชการระดับบริหารมีลักษณะความเป็นนักพัฒนาอันเป็น องค์ประกอบสำคัญของค ปรกอบหนึ่ง กองแผนงานกรมอาชีวศึกษา (2522) และสุรศักดิ์ กิตติธิระพงษ์ (2528 : 123) ได้วิจัยพฤติ กรรมการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่ามีลักษณะเป็นแบบนักพัฒนาการ ศึกษามากที่สุด มาลี อังคณาวัฒน์ (2532 : 88) ได้วิจัยพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีในโรงเรียน ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการ พบว่าต่างมี พฤติกรรมการบริหารแบบนักพัฒนาการศึกษาที่เหมือนกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกและได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และ ต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ฉะนั้น สถานศึกษาต้องพัฒนาการ จัดการศึกษาของตนและแสดงภาระความรับผิดชอบให้ประจักษ์แก่สังคมว่าสถาน ศึกษา มี ประสิทธิภาพผลใน 2 ประเด็นหลักต่อไปนี้

1. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างแท้จริง

2. สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุผลตามเป้าหมายอย่าง แท้จริง

การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดมีการดำเนินการพัฒนาสู่ระบบการ ประกันคุณภาพเป็นภาระกิจเร่งด่วนของทุกกรม โดยมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและมีการนิเทศให้คำ แนะนำในเรื่องการประกันคุณภาพเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินการต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบให้กรมวิชาการรับผิดชอบแผนงาน การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นแผนงานหลักของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเป้า

หมายถึงการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. 2544 : 42)

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการประกันคุณภาพเป็นอย่างดี การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

จากการศึกษาข้อมูลการคัดเลือกผู้บริหารดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งมอบหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการคัดเลือกผู้บริหารดีเด่นโดยการจัดประกวดและประกาศผลในวันประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินคุณภาพ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และประเมินพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ การประเมินงานทั้ง 6 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขจึงอาจสรุปได้ว่าผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักตนเองว่ามีหรือขาดลักษณะ และความสามารถในด้านใดบ้าง เมื่อทราบแล้วจะต้องพัฒนาลักษณะที่ขาดไปนั้นให้มีในตนเอง เนื่องจากผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานมาก การเข้าสู่ตำแหน่งจึงจำเป็นต้องมีเกณฑ์คัดเลือกที่ดี และมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการบริหารงานได้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

การบริหารงานในระดับโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการบริหารงานของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง หน่วยงานในระดับอื่นมีลักษณะเป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด ประกอบกับในปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาที่มีฐานะเป็น หน่วยงานย่อยที่จะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นนี้ ๆ เป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ต้องจัดให้ทั่วถึงเด็กทุกคนตามราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ต้องมีประสิทธิภาพสูงตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท้องถิ่นด้วยการที่โรงเรียนประถมศึกษาจะสามารถบริหารงานและจัดการโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังกล่าวได้นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดในขณะนี้ คือ การบริหารโดยการวางแผน เพราะขบวนการวางแผนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร อยู่แล้ว ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นนักวางแผนที่ดี มีความรู้ความสามารถในการบริหาร มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีความเป็นผู้นำ และเป็นนักประชาธิปไตยที่เป็นทั้งผู้นำ และผู้ตามที่ดีก็จะเป็นที่ยอมรับ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเพื่อนร่วมงาน แต่ในสภาพที่เป็นจริง ยังไม่มีข้อบ่งชี้ได้ว่า คุณลักษณะใดของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีโรงเรียนในสังกัด 244 โรงเรียนเมื่อนักเรียนทั้งสิ้น 40,840 คน จึงเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนเป็นจำนวนมาก ผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีบทบาทมากที่สุดที่จะนำพาการศึกษาไปในทิศทางใด ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ได้เห็นความสำคัญของการเป็นนักพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นแรงบันดาลใจที่จะศึกษาว่าความเป็นนักพัฒนา การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวน 244 โรงเรียน ในสภาพปัจจุบันมีการบริหารจัดการในโรงเรียนเป็นอย่างไร บุคลากรในโรงเรียนต้องการลักษณะการบริหารโรงเรียนอย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อ "การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี" เพื่อให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และเผยแพร่ผลการวิจัยให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีใน 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี นำไปปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตนเองที่มีความบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น
2. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการพิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
3. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับพิจารณาประกอบการประกันคุณภาพด้านการบริหารการศึกษากายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 244 โรงเรียน จำนวน 2,749 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเปิดตารางเทียบสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิง Yamane. 1967 : 887) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.5 จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่ายได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 1

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 เพศ

- ชาย
- หญิง

3.1.3 อายุ

- ต่ำกว่า 35 ปี
- 35 – 50 ปี
- มากกว่า 50 ปี

3.1.4 ประสบการณ์การทำงาน

- น้อยกว่า 10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 3 ด้าน

3.2.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ

3.2.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

3.2.3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมหรือลักษณะท่าทีที่แสดงออกมาให้ปรากฏแก่ผู้อื่นใน 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารที่พึงประสงค์ที่ปรากฏออกมาให้เห็นซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ ตลอดจนหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในด้านวิชาการ

1.2 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง รูปร่าง หน้าตา ความมีชีวิตชีวา ร่าเริง การแต่งกาย วาจา ท่าทาง อารมณ์ อุดมการณ์ ความเชื่อมั่น ความอดทน มีวินัย

1.3 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการจูงใจคน การมีไหวพริบ การไม่เห็นแก่ตัวความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่การงานและผู้อื่น

2. ความคาดหวังของครูผู้สอน หมายถึง ความต้องการของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งสามารถ วัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

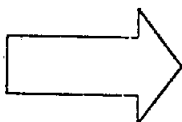
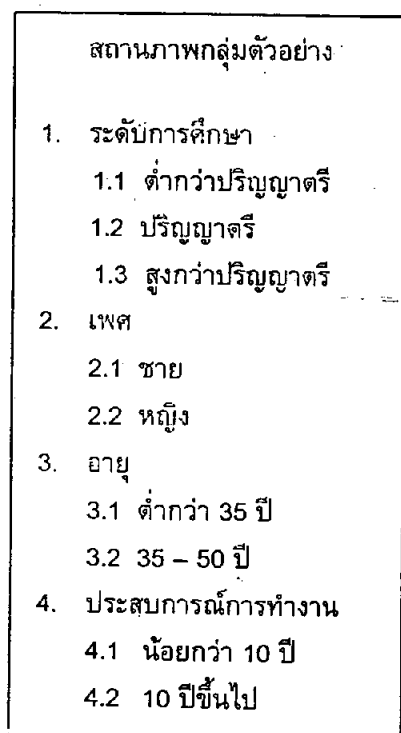
4. ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2544

5. ประสบการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของครูผู้สอน ตั้งแต่เริ่มรับราชการ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ น้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

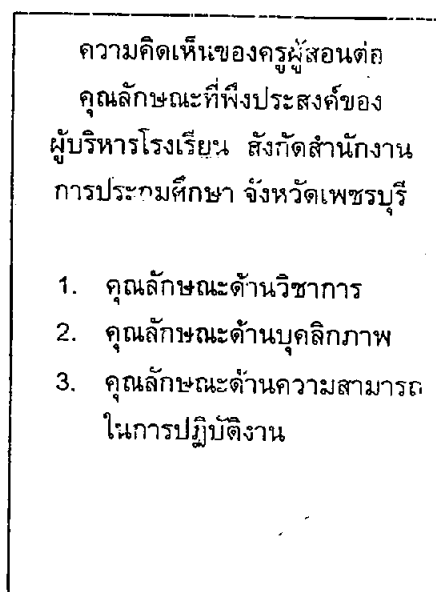
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการวิจัย

งานที่ศึกษาวิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมด้านและรายด้าน แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมด้านและรายด้าน แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมด้านและรายด้าน แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมด้านและรายด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของการบริหาร
2. ความสำคัญของการบริหาร
3. กระบวนการบริหาร
4. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
5. ผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. การบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
 - 7.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 7.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 7.3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของการบริหาร

การบริหารมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Administration มีนักวิชาการและนักบริหารได้แสดงทัศนะไว้หลายประการ และที่น่าสนใจแก่การศึกษา มีดังนี้

บุญญ์ สาร (2514 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

สมบุรณ์ พรณภพ (2521 : 3) กล่าวว่า การบริหาร คือการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

นิพนธ์ กิณวงศ์ (2523 : 6) ได้อธิบายไว้ว่าการบริหารในฐานะที่เป็นกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิจิตร ศรีสอาน (2523 : 6) ได้อธิบายไว้ว่าการบริหารในฐานะที่เป็นกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการบริหารและทรัพยากรที่เหมาะสม

สมพงศ์ เกษมสิน (2526 : 6) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหาร คือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2536 : 7) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

จากความหมายของการบริหารดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึงกิจกรรมการทำงานซึ่งมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. ทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

ความสำคัญของการบริหาร

ในบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในองค์การ และช่วยทำให้งานดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น คงไม่พ้นไปจากเรื่องของการบริหารงาน หรือการจัดการในองค์การ ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะต้องดูแลรับผิดชอบและทำให้งานดำเนินไปตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตามผู้บริหารจะสามารถบริหารได้ดีพร้อม สมความมุ่งหมายขององค์การไม่ได้หากไม่มีความเข้าใจในหน้าที่การงาน ไม่มีความรับผิดชอบในงานที่ปฏิบัตินั้น ๆ อย่างจริงจัง (กิตติมา ปรีดีติลล. 2539 : 9) มีนักบริหารมากมายหลายแบบในแต่ละองค์การซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่มีทั้งคุณวุฒิ และประสบการณ์ในการบริหารงานเป็นอันมาก แต่บางครั้งผู้บริหารเหล่านี้บางคนไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสิ่งหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะเป็นตัวการสำคัญ คือการขาดความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติขององค์การและทฤษฎีการจัดหน่วยงานนั้น ๆ อย่างเพียงพอ หากผู้บริหารที่หวังในความสำเร็จได้ศึกษา ทบทวนในธรรมชาติที่แท้จริงขององค์การหรือหน่วยงานที่ทำอยู่ ตลอดจนหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องกระทำอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว อาจจะพบคำตอบในคำถามเหล่านั้นได้นอกจากธรรมชาติของสิ่งดังกล่าวแล้ว ยังมีผู้เห็นความสำคัญของเทคนิคการจัดการบางอย่างที่ผู้บริหารพึงมี เช่น ศิลปะในการปฏิบัติงาน ได้มีผู้เขียน ทฤษฎีการบริหารหรือหน้าที่ที่ผู้บริหารพึงมีไว้มากมาย ซึ่งสรุปแล้วพอจะกล่าวได้ว่า ต้องรู้จักเกี่ยวกับการวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การบริหารบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การควบคุมงาน (Controlling) เป็นต้น ในทางปฏิบัติจริง ๆ หน้าที่บางอย่างจำเป็นต้องใช้ศิลปะเข้าช่วยอย่างมาก จึงจะทำให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการได้

มีคนบางกลุ่มมีความเชื่อว่า ในเรื่องการบริหารไม่ใช่เรื่องสำคัญ เขาเชื่อว่าแม้ไม่มีผู้บริหารหน่วยงาน คนก็สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดีและเต็มใจที่จะทำ พวกนี้เน้นเรื่องความรู้สึกของคนในกลุ่มมากกว่า ซึ่งก็น่าจะเป็นไปได้ แต่การกระทำดังกล่าวนี้อาจจะต้องเสียทั้งเวลา เงิน วัสดุ และความวุ่นวายอื่น ๆ มากกว่า แม้แต่ในการบริหารประเทศ การบริหารก็ยังถือว่ามีความจำเป็น ดังเช่นบางประเทศที่เรียกว่าประเทศยังไม่พัฒนา เป็นเพราะผู้น่ายังมีความรู้ว่าจะบริหารประเทศอย่างไรยังไม่เพียงพอ ไม่รู้จะจัดการอย่างไรกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้พบกับความสำเร็จตามความต้องการได้ สำหรับการบริหารตามแนวคิดทั่วไปแล้ว มีแนวความคิดพื้นฐานมาจากการที่การดำเนินงานขององค์การนั้นมีการปฏิบัติงานที่บุคคลเพียงคนเดียวจะทำได้โดยลำพัง จึงจำเป็นต้องนำภารกิจขององค์การมาแบ่งกันปฏิบัติจัดทำตามความรู้ ความสามารถของบุคคล และความเหมาะสมของงาน โดยการนำของบุคคลหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารองค์การ การบริหารองค์การที่นับว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำความสำเร็จมาสู่กิจการ ทำให้การบริหารองค์

การเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ได้ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ ทำให้องค์การขยายใหญ่โตและก้าวหน้าไปด้วยดี หากมีการบริหารองค์การที่ดีแล้วจะช่วยให้เห็นปัญหาและเห็นช่องทางของการขยายองค์การได้ดีด้วยทำให้มีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการปรับปรุงงานมากขึ้น ในการบริหารองค์การผู้บริหารจะต้องคิดหาวิธีการและเทคนิคใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทำงานเจริญก้าวหน้าไปได้ ทำให้เกิดการส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน เพราะในการบริหารองค์การจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลและการบริหารงานที่เหมาะสม จะช่วยให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานได้ด้วยความเต็มใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้การบริหารยังช่วยให้มองเห็นความสำคัญของงานที่สำคัญ ๆ ช่วยจัดปัญหาในเรื่องการทำงานซ้ำซ้อนอีกด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญต่อองค์การอย่างยิ่ง และเกิดเป็นแนวความเชื่อพื้นฐานซึ่งถือปฏิบัติสืบต่อกันมา คือ

1. กิจกรรมทุกอย่างจะเป็นไปด้วยดี ย่อมต้องมีการบริหารกิจกรรม
2. การบริหารที่ดี จะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ
3. การบริหารงานมีส่วนช่วยในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยจัดการเกี่ยวกับทรัพยากร จัดแบ่งงานกันทำ ปรับปรุงขยายองค์การ ฯลฯ เป็นต้น

กระบวนการบริหาร

มีนักวิชาการทางด้านบริหารหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหน้าที่หรือกระบวนการ ในการบริหารหรือจัดการไว้แตกต่างกันไปตามแต่ละทัศนะและแนวทางการศึกษา ซึ่งท่านเหล่านี้คิดว่าน่าจะเป็นไปและถือเป็นหน้าที่อย่างเคร่งครัด และเป็นองค์ประกอบในการบริหารหรือการจัดการ ซึ่งผู้บริหารจะละเลยเสียมิได้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร มีกล่าวไว้แตกต่างกัน ดังนี้

1. แนวความคิดของกูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick) ซึ่งมีชื่อย่อว่า POSDCORB โดยมีกระบวนการบริหาร 7 ประการ ดังนี้ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 27)

1.1 การวางแผน (Planning - P) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติการรวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

1.2 การจัดหน่วยงาน (Organizing - O) หมายถึง การกำหนดโครงการสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

1.3 การจัดวางตัวบุคคล (Staffing - S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรา กำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี

1.4 การอำนวยการ (Directing - D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

1.5 การประสานงาน (Co-ordinating - Co) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดมีความร่วมมือ ประสานงานที่ดี และดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

1.6 การรายงาน (Reporting - R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารงานและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

1.7 การงบประมาณ (Budgeting - B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชี การใช้เงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

2. แนวความคิดของฟาโยล (Henri Fayol) ฟาโยล ได้แบ่งหน้าที่และขั้นตอนการบริหารองค์การออกเป็น 5 อย่าง ได้แก่ (กิตติมา ปรีดีติลล. 2539 : 201)

- 2.1 การวางแผน (Planning)
- 2.2 การจัดองค์การ (Organizing)
- 2.3 การบังคับบัญชา (Commanding)
- 2.4 การประสานงาน (Co-ordinating)
- 2.5 การควบคุมงาน (Controlling)

3. แนวความคิดของเดล (Dale) เดลได้กล่าวถึงขั้นตอนในการบริหารไว้ ดังนี้ (กิตติมา ปรีดีติลล. 2539 : 201)

- 3.1 การวางแผน (Planning)
- 3.2 การจัดองค์การ (Organizing)
- 3.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
- 3.4 การอำนวยการ (Directing)
- 3.5 การควบคุม (Controlling)
- 3.6 การคิดริเริ่ม (Initiating)
- 3.7 การรายงาน (Reporting)

จากแนวความคิดที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่าความคิดต่าง ๆ นั้น มีความเห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่า กระบวนการบริหารอย่างน้อยจำเป็นต้องมีองค์ประกอบในเรื่องของการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน นอกจากนี้บางท่านยังเห็นว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความคิดริเริ่ม เป็นต้น เข้ามาเป็นส่วนประกอบด้วย ทั้งนี้แล้วแต่ดุลยพินิจของผู้บริหารที่จะพิจารณาไปใช้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

สุโท เจริญสุข (2520 : 169) กล่าวว่า ความรู้สึกนึกคิดของคนเราเป็นไปตามประสบการณ์ของชีวิต ชีวิตในอดีตและปัจจุบันทำให้คนเรา มีความคิดแตกต่างกัน คนเราอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันจะมีความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันออกไป

ธงชัย สันติวงษ์ (2523 : 430) กล่าวว่า บุคคลที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันจะรับรู้และเข้าใจข้อมูลและข่าวสารที่ต่างกัน

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2525 : 170 - 183) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าสถานศึกษาดังนี้

1. เป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งอาจกระทำในลักษณะดังนี้
 - 1.1 รับผิดชอบในความก้าวหน้าทางวิชาชีพตน
 - 1.2 ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพตน
 - 1.3 รู้จักผลิตและใช้งานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
 - 1.4 ถือว่าจุดมุ่งหมายของโรงเรียนอยู่เหนือกว่าจุดมุ่งหมายตน

- 1.5 รู้จักใช้คนให้ถูกงาน
- 1.6 เป็นผู้มั่งจริยธรรม
- 1.7 มีความเชื่อมั่น และเชื่อในศักดิ์ศรีของเพื่อนร่วมงาน
- 1.8 รู้จักวิธีและขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
- 1.9 ห่วงใยในสวัสดิภาพของเพื่อนร่วมงาน
- 1.10 ศรัทธาในอาชีพของตน

2. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาต้องจัดและให้บริการแก่สังคม เพื่อสังคมจะได้ให้ความสนับสนุน และช่วยเหลือโรงเรียน

3. เป็นผู้นำในการจัดหาเครื่องมือการสอน และการวิจัย จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งสนใจในงานวิจัยใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการเรียนการสอน

4. รู้จักประเมินผลงานของตนเอง หัวหน้าสถานศึกษาที่ชาญฉลาดจะหมั่นวิเคราะห์ตนเองว่า ขณะนี้ตนเองมีจุดเด่น จุดด้อย อะไรบ้าง และเมื่อทราบแล้วก็จะคอยปรับปรุงเพิ่มส่วนที่บกพร่อง เสริมจุดเด่นให้เข้มแข็งขึ้น

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 95) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน คือ การทำการวางแผน การจัดแผนงาน การจัดบุคลากร การวินิจฉัย สั่งการ ประสานงาน และการจัดงบประมาณ เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

เมธี ปิณฑานนท์ (2533 : 135) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารตามทฤษฎีของเกตส์และกิวบา ด้านบุคลากรมีดังนี้

บุคลากรมี อัมประกอบด้วยบุคคลที่มีบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น เจตคติ การรับรู้อารมณ์ จิตใจของบุคคลและความต้องการของบุคคล เป็นต้น บุคคลที่ปฏิบัติงานในสถาบันย่อมมีบุคลิกภาพ ต่างกัน และนี่เองเป็นเหตุให้บุคคลในองค์กร หรือสถาบันมีความต้องการของแต่ละบุคคล ไม่เหมือนกันและต้องการสิ่งที่มีประสิทธิภาพความต้องการของคนต่างชนิดกันมากน้อยต่างกัน ผลของการบริหารจะดีหรือไม่ดีอย่างไร ก็จะออกมาเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 29) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ดังนี้
ผู้บริหารย่อมต้องมีภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ (Function of Administrator) หรือต้องมีกระบวนการบริหารงานที่จะต้องยึดถือเป็นจุดยืน สำหรับปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน กระบวนการบริหารจะช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารงานสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นความสำคัญของงาน ลดปัญหาความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง

2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้ทันความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคม

3. ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายงาน มีความเจริญเติบโต และก้าวหน้ามองเห็นปัญหา สามารถทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่วางไว้

4. ช่วยส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงานได้งานเหมาะกับบุคคล เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ

5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์กรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคิดริเริ่ม

6. ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงานให้เป็นไปตามความเหมาะสม และรวดเร็ว

7. ช่วยให้มีการประเมินผล และการติดตามผลของการปฏิบัติงาน

กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 3 - 4) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามนโยบาย กรมสามัญศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย และชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้วิเคราะห์นโยบายจากหน่วยเหนือ คือ กรม กระทรวงรัฐบาล นำมาวางแผนเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนให้ผู้ถือปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกัน และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. กำหนดกรอบของแผนงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายใน ข้อ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในระยะเวลาใดมีขอบเขตกว้าง แล้วยากน้อยเพียงใดตามความเหมาะสมของแต่ละแผน

3. กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งานโครงการ กิจกรรม

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ โดยการพัฒนาองค์กร และจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน หรือเป็นส่วนบุคคล ทุกขั้นตอนของนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะขั้นตอน จนกว่างานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

4. กระตุ้นเร้า

ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนา ด้วยการกระตุ้น เร้าให้ผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ กิจกรรม ดำเนินงานตามนโยบาย เพื่อให้งานนั้นดำเนินการไปตามกำหนดเวลาของแผน

5. การติดตาม และนิเทศ

ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแล และนิเทศ (ช่วยแก้ปัญหาพัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจ) เพื่อให้งานนั้นเป็นไปตามแผนและโครงการ จึงจำเป็นต้องกำหนดการ ติดตามผลงานนั้นเป็นระยะสั้น ระยะยาว ตามความจำเป็นเพื่อผู้บริหารจะได้สังเกตและดูความเคลื่อนไหวของงาน และยังเป็นการให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าเขาได้ทำงานภายใต้ความสนใจและดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารอีกด้วย

6. การประเมินผลงาน เพื่อสัมมนาประชาสัมพันธ์ และรายงานผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบแนวทางการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลต่อประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

อาจสรุปความคิดของนักวิชาการดังกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการประสานงานและบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและศิลป์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด กรม กระทรวง รัฐบาล และประชาชาติ

ผู้บริหารกับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในไว้ในหมวด 6 มาตรา 48 "ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก"

สาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา จะเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่และประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนเพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุนและประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอกมาร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษา ให้ผสมผสานกับการวางแผนการดำเนินงาน และการปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบครบวงจร ภาวะผู้นำและความตระหนักของผู้บริหารจึงเป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญที่จะไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในแบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญเข้ามาบริหารจัดการ และมีส่วนร่วม—ตั้งแต่ต้น และคอยติดตาม กำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การประเมินประสบความสำเร็จเพียงใด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2 - 55)

จึงอาจสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะสำเร็จตามเจตนารมณ์เพียงใดขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของกระบวนการประเมิน นอกจากนี้ให้การสนับสนุนบุคลากร ให้กำลังใจ ติดตามถามข่าวคราว ทำให้บุคลากรรู้สึกภูมิใจ และมีกำลังใจในการทำงาน จึงจะเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง

การบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีได้ดำเนินการบริหารโรงเรียนตามภารกิจสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 รวมถึงนโยบาย 6 ข้อ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในด้านการประกันโอกาสทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การประกันประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และนโยบายด้านประกันความปลอดภัย โดยมุ่งหวังให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามโครงการนาร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ทุกคนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีความปลอดภัย เป็นผู้มีความประพฤติดี มีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพภายในปี พ.ศ. 2545 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีได้กำหนดวิสัยทัศน์พัฒนาการศึกษาไว้ว่า

"ภายในปี พ.ศ. 2545 เด็กเพชรบุรีทุกคนได้เรียน 9 ปี เป็นคนดี มีความรู้ อยู่อย่างมีความสุข มีความปลอดภัย ภายใต้ความร่วมมือของภาคีรัฐ และเอกชน"

จากวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เพื่อกำหนดและนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ จึงกำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานปีงบประมาณ 2544 ดังนี้ คือ (สพจ.เพชรบุรี : 2543 : 20 - 26)

นโยบายข้อที่ 1 ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยร่วมมือกับ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทุกหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้เด็กปฐมวัย กลุ่มอายุ 3 - 5 ปี ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีรับผิดชอบจัดกลุ่มอายุ 4 - 5 ปี ส่วนเด็กกลุ่มอายุ 3 ปี จะถ่ายโอนให้ท้องถิ่นดำเนินการ และจะให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่

นโยบายข้อที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดถึงย่างเข้าปีที่สิบหก มีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกับ หน่วยงานอื่น ให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสทุกประเภท เด็กพิการ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ เฉพาะด้านให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

นโยบายข้อที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด จัดการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

นโยบายข้อที่ 4 เร่งรัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะในระดับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

นโยบายข้อที่ 5 ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล กระจายอำนาจสู่หน่วยปฏิบัติ โดยสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนและชุมชน ขยายเครือข่ายสหวิทยาเขตมหามงคล พัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนรู้

นโยบายข้อที่ 6 สนับสนุนให้มีการดูแล ปกป้องคุ้มครองนักเรียน ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ เพื่อให้ปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงสภาพแวดล้อมและสื่อลามกอนาจาร

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะหัวหน้าหน่วยงานระดับปฏิบัติคือ โรงเรียนจะต้องดำเนินการบริหารโรงเรียนโดยถือเอาวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายของแผนงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี เป็นคู่มือในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลในระดับโรงเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารงานในระดับโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด นักการศึกษาท่านหนึ่ง คือ Dale (1944) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหาร และการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทั้งสองกิจกรรมนี้ เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้ คือ เป็นการลงมือกระทำหลังจาก ข้อผิดพลาด หรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สอง เป็นสิ่งที่พึงจะเกิดขึ้นในสองทศวรรษหลังนี้ มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือการประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) Dale (1994) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้ "...all those planned and systematic actions necessary to provide adequate confidence that a product or service will satisfy given requirements for quality..." ส่วนการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบหรือ TQM นั้น Dale (1944) ได้ให้คำจำกัดความว่า

"A management philosophy embracing all activities through which the needs and expectations of the customer and community, and the objectives of the organization are satisfied in the most efficient and cost-effective way by maximizing the potential of all employees in a continuing drive for improvement." "TQM เป็นปรัชญาการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวังและความต้องการต่าง ๆ ของลูกค้าและชุมชนและ เป้าหมายขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด โดยการพัฒนาและใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของพนักงานทุกคน ในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี : 2544 : 43 - 44)

จึงกล่าวได้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นระดับหนึ่งของวิวัฒนาการของการบริหาร การจัดการเชิงคุณภาพที่ยังไม่บรรลุถึงขั้นของ TQM แต่ก็ได้เปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดจากการบริหารจัดการเชิงคุณภาพแบบเก่าที่เน้นการตรวจจับ โดยให้หันมาเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้เกี่ยวข้องว่าผลผลิตที่ออกมาจะมีคุณภาพตามที่คาดหวัง ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การประกันคุณภาพเป็นวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากการตรวจสอบและกํารควบคุมเชิงคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัดสิ่งที่เพิ่มขึ้นมาก็คือ การสร้างความมั่นใจโดยการมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นดำเนินงาน จนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมานอกจากนี้ก็จะมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ดังนั้น การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม จะสามารถนำระบบการจัดการได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน

คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะทางด้านร่างกาย และการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นส่วนของอุปนิสัย ซึ่งแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้ ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้อย่างน่าสนใจและควรนำมาศึกษาดังนี้

อภิรมย์ ณ นคร (2521 : 12 - 13) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารไว้ 2 ประการคือ

1. สมรรถภาพทางด้านส่วนตัว
2. สมรรถภาพทางด้านวิชาชีพ

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2523 : 74 - 76) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน มีความเป็นผู้นำ มีความรู้และประสบการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม และมีสุขภาพแข็งแรง

ประถม แสงสว่าง (2524 : 9) ได้จัดแบ่งคุณลักษณะของผู้บริหารเป็น 7 ประการ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม
2. ด้านความประพฤติ และความรับผิดชอบ
3. ด้านการดำเนินงานและการปกครองบังคับบัญชา
4. ด้านความรู้ทางวิชาการ
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์

6. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

7. ด้านบุคลิกภาพ

กรมสามัญศึกษา (2536 : 51 - 53) ได้กำหนดลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์มีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะบุคลิกภาพทั่วไป เป็นลักษณะพื้นฐานที่ผู้บริหารควรมี ได้แก่

- 1.1 ยอมรับตนเอง
- 1.2 นับถือคนอื่น
- 1.3 มีความรับผิดชอบ
- 1.4 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.5 มีความอดทน
- 1.6 มีอารมณ์ขัน
- 1.7 ล้มแล้วลุก
- 1.8 กล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
- 1.9 มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 1.10 สนุกกับงาน
- 1.11 มีหลักการที่มั่นคง
- 1.12 มีดุลยภาพ

2. ลักษณะทางวิชาชีพ นักบริหารที่มีประสิทธิภาพควรมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 มีความสามารถในการบริหารตนเอง
- 2.2 ทราบค่านิยมที่แท้จริง
- 2.3 มีเป้าหมายในการทำงาน
- 2.4 มีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ
- 2.5 มีทักษะในการแก้ไขปัญหา
- 2.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.7 มีความสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่น
- 2.8 มีความเข้าใจวิธีการบริหารที่ทันสมัย
- 2.9 มีทักษะในการนิเทศงานสูง
- 2.10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำผู้ให้การฝึกอบรมสูง
- 2.11 มีความสามารถในการสร้างทีมงาน

สต็อคคิลล์ (Stogdill, 1974 : 74) ได้สรุปผลการวิจัยคุณลักษณะของผู้นำไว้ 6 ด้าน คือ

1. ลักษณะทางกาย
2. ลักษณะทางสังคม
3. ลักษณะทางสติปัญญา
4. ลักษณะทางบุคลิกภาพ
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
6. ลักษณะของภูมิหลังทางสังคม

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำ หรือผู้บริหารโรงเรียนอย่างละเอียด แล้วพบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ควรจะมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการ

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ การบริหารที่ดี มีสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมที่ดี และมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานได้ดี

คุณลักษณะด้านวิชาการ

คุณลักษณะด้านวิชาการ เป็นการนำเอาหลักการ ความรู้ ทฤษฎีทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จมีแนวคิดที่น่าสนใจ ดังนี้

สมบุรณ์ พรรณภาพ (2521 : 149) อธิบายไว้ว่า คุณสมบัติทางวิชาชีพหมายถึง คุณสมบัติทางวิชาชีพ และความรอบรู้ในวิชาชีพที่จำเป็นต่อการบริหารโรงเรียนแบ่งออกได้ดังนี้

1. ความรู้ทางวิชาการ
 - 1.1 การศึกษาวิชาการทั่วไป
 - 1.2 การศึกษาด้านวิชาชีพ
 - 1.3 การศึกษาให้เกิดความรอบรู้เชี่ยวชาญในแขนงวิชาที่ตนสนใจ

2. ประสบการณ์และระดับความรู้ หมายถึง การพิจารณาถึงเกณฑ์มาตรฐานสำหรับใช้วัดระดับความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคล ที่จะมาทำหน้าที่ในการบริหาร

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 47 - 49) มีความเห็นว่าผู้บริหารจะต้องมีความรู้ทางวิชาการทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพและมีประสบการณ์ในการทำงาน การฝึกอบรมในระหว่างประจำการก็มีความจำเป็น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความรู้ทางวิชาการ
 - 1.1 ความรู้ทางวิชาการทั่วไป ได้แก่ ความรู้หลักเบื้องต้นของวิชาต่าง ๆ ที่สอนอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้การตรวจตรา ควบคุม แนะนำแก่ครูเป็นไปอย่างถูกต้อง
 - 1.2 ความรู้ด้านวิชาชีพ ได้แก่ วิชาปรัชญาการศึกษา หลักการมัธยมศึกษา หลักการบริหารโรงเรียน

2. ประสบการณ์และระดับความรู้ ระดับความรู้หมายถึง ปริณญาที่ครูใหญ่ได้รับ ถึงแม้ว่าปริณญาไม่เป็นเครื่องประกอบว่าบุคคลผู้นั้นจะสามารถทำงานได้ผลดีก็ตาม แต่ก็ เป็น เครื่องหมายแสดงถึงความสามารถทางด้านสติปัญญา และความรู้ที่จะนำมาประกอบการทำงานได้พอสมควร ประสบการณ์จะช่วยให้เข้าใจปัญหาและสถานการณ์ตามความจริงดีขึ้น การได้ผ่านงานมาย่อมมีความรอบคอบ รอบรู้ มากกว่าคนอื่นที่ไม่เคยผ่านงานนั้น ๆ

3. การฝึกอบรมในระหว่างประจำทำงาน ครูใหญ่จะต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ เนื่องจากวิธีการและเทคนิคในการทำงานเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้าไม่หยุดยั้ง กิจกรรมที่ครูใหญ่ควรจะทำ ได้แก่

- 3.1 การอ่านหนังสือ นิตยสาร เกี่ยวกับวิชาการและวิชาชีพ
- 3.2 การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่ด้วยกัน
- 3.3 การประชุมทางวิชาการ การฟังปาฐกถา
- 3.4 การเขียนบทความ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านวิชาการที่จำเป็นของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วย
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่
2. มีความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการ หลักสูตร และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ แบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถที่จะปฏิบัติงานหรือให้คำแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานควบคุมดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการวิเคราะห์แผน และโครงการ กระบวนการกลุ่มและการติดต่อสื่อสาร หมายความว่าตลอดจนถึงความสามารถในการจัดการ
4. มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารบุคคลในระดับดี และมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา สามารถเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษากับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี
5. มีความรู้ความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของสถานศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด นอกจากนี้จะต้องมีความสามารถช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ และการขจัดความขัดแย้งได้ในระดับดีมาก
6. มีความเข้าใจแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาลและปัญหาการเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านการบริหารสถานศึกษา
7. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใฝ่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในสถานศึกษา แสวงหาข้อมูลและข่าวสาร

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

มีนักบริหารและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพไว้หลายท่านและนำศึกษา คือ

วิทยา เทพยา (2520 : 15) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะจำเพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนกิริยามารยาท ลักษณะนิสัย อุปนิสัย สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 293) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารในด้านบุคลิกภาพ ที่ผู้บริหารพึงมี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานว่าเข้มแข็ง อดทน และเป็นที่ดึงดูดใจบุคคลอื่นที่จะให้ผู้อื่นเชื่อถือและปฏิบัติตามได้

อุทัย หิรัญโต (2524 : 44) ให้ความเห็นว่าบุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะอันเป็นส่วนรวมของบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น ทั้งในด้านการงานและชีวิตส่วนตัวและสังคม

กิตติพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 40 - 41) ให้ความเห็นว่าบุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะอันเป็นส่วนรวมของบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น ทั้งในด้านการงานและชีวิตส่วนตัวและสังคม

1. มีความมั่นใจในตนเอง
2. มีการสมาคมดี ใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. มีความเกรงใจ ซื่อสัตย์ กระตือรือร้น
4. มีความกล้า ความร่าเริง
5. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
6. มีอารมณ์ขัน
7. มีกิริยามารยาทดี
8. มีศีลธรรม สุภาพอ่อนโยน

อนันต์ ประศาสน์กุล (2530 : 26 - 27) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำในด้านบุคลิกภาพไว้ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์
2. มีความทะเยอทะยาน
3. มีความคิดที่ริเริ่ม
4. มีความสามารถทางสติปัญญา
5. การแต่งกายสุภาพ
6. พูดจาปราศรัยน่าเชื่อถือ

บุปผา เสนาวิน (2535 : 78) ศึกษาลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของหัวหน้าหมวดและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 1) ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพไว้ ดังนี้

1. หน้ายิ้ม
2. มือไหว
3. ใจพัฒนา
4. แสวงหาความคิดใหม่
5. ตั้งใจและทำจริง
6. ไม่ชิงหาแต่อาภิส
7. ฟังความคิดผู้อื่น
8. เจริญกับงานที่ทำ
9. เป็นผู้นำในองค์กร
10. อาจหาญต่ออุปสรรค
11. ไม่ถูกชักด้วยสอพลอ

ดังนั้น พอสรุปได้ว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่จำเป็นของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีอาภักภิริยา ท่าทาง ตลอดการแต่งกายที่ดี
2. มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
3. มีความเข้มแข็งอดทน
4. มีความสุขุมเยือกเย็น
5. มีความกล้าเป็นคนเปิดเผย

6. มีอารมณ์ขัน
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
8. มีความสามารถทางด้านภาษา
9. ความเป็นประชาธิปไตย
10. แสวงหาความคิดใหม่
11. มีอุดมการณ์ในการทำงาน
12. ตรงต่อเวลา

คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ได้มีนักบริหารและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนไว้มาก แต่ละท่านมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน แต่ที่สำคัญคือคุณลักษณะที่จะกล่าวต่อไปนี้มีความเกี่ยวข้อง ความสำเร็จของงานในองค์การหรือหน่วยงานทั้งนั้น

ศิริวรรณ ศรีพล (2526 : 367) ได้เน้นความรู้พื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องมีความเข้าใจ ได้แก่

1. มีความเข้าใจ เจตคติ ทักษะที่เหมาะสม อันเกิดจากการได้รับการศึกษาที่เพียงพอ เจตคตินี้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สามารถในการคำนวณ มีทักษะในการพูดและเขียน มีรสนิยมทางศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม เป็นต้น
2. มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนในสังคม
3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนเป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2530 : 4) ได้สรุปแบบสอบถามของผู้บริหารจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 42 คน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร มีดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. มีความก้าวหน้าทันสมัย
3. มีประสบการณ์ความสามารถ ความรอบคอบ รู้กว้างขวาง
4. มีความเฉลียวฉลาดและปฏิภาณไหวพริบ
5. มีความสามารถในการใช้เหตุผลแก้ปัญหา
6. มีความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
7. มีความรู้และทักษะเหมือนชาวบ้าน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 216 -217) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารในด้านการปฏิบัติงาน ต้องเป็นผู้มีความคิด ริเริ่มและมีความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ใจกว้าง รู้จังหวะ รู้ว่าจะได้รับส่วนหรือไม่รับส่วน หนักเอาเบาสู้ อดทน หนักแน่น ไม่ท้อถอย มีความสามารถในการสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับปรุงงาน รู้จักฟังและเลือกความคิดเห็นที่ดี รู้จักพิจารณาฟันฝ่าอุปสรรค

เซน (Shane. 1975 : 517 - 519) ได้เสนอคุณลักษณะด้านความสามารถการปฏิบัติตนของผู้บริหาร ดังนี้

1. ไม่เป็นเคนฮูเบา เชื่อง่าย ไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจ
2. เป็นผู้มีชีวิตจริง มุมนานะบากบั่น ไม่ตำหนิผู้อื่นว่าผิดและตนเองถูก

3. มีความกล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ
4. สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงาน
5. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีกว่า
6. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงออกซึ่งความสามารถอย่างเต็มที่ที่เป็นของ ตนเอง
7. ใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
8. ทำงานให้เสร็จทันตามกำหนด ไม่ล้าช้า
9. เฉลียวฉลาด
10. อารมณ์มั่นคง
11. ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
12. ไม่เป็นคนมักง่าย
13. ปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองอยู่เสมอ

จากความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

มีดังนี้

1. มีความริเริ่มสร้างสรรค์
2. มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์เสมอ
3. มีวิธีการบริหารที่ชาญฉลาด
4. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
5. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี
6. มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดี
7. มีความรอบรู้ในบทบาทและหน้าที่
8. มีความรู้ความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ดี
9. มีทักษะด้านการใช้ภาษาสื่อสาร
10. มีความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุงงาน

จากการพิจารณาองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารมีความเห็นว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารควรมีลักษณะที่สำคัญแต่ละด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ด้านหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำแผน การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล การปฏิรูปการศึกษา และควรเป็นที่พึ่งแก่ครูผู้สอนในการจัดทำผลงานทางวิชาการ
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล สุขุมรอบคอบ สุภาพเรียบร้อย แต่งกายสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสามารถปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว
3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มี ประสิทธิภาพการทำงานก้าวหน้าทันสมัย มีความฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบดี และสามารถวางแผนงาน ปฏิบัติงานตามแผนงานและประเมินผลการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประถม แสงสว่าง (2524 : 7 - 8) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่คนไทยพึงประสงค์ โดยสำรวจความคิดเห็น เจตคติ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนนักศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า ลักษณะของนักบริหารการศึกษาที่คนไทย พึงประสงค์อย่างยิ่ง 10 อันดับแรก คือ

1. กล้ายอมรับผิดเมื่อได้ทราบสิ่งที่ตนสั่ง หรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง ไม่เป็นผู้ที่คอยแต่ชอบโยนความผิดให้ผู้อื่น

2. โอบอ้อมอารี รู้จักเสียสละ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น
3. มีความคิดสุขุม รอบคอบในการตัดสินใจ
4. มีความสามารถและกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุม หรือผู้อื่น
5. มีความคิดลึกซึ้ง กว้างขวาง มองการณ์ไกล
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีปฏิภาณ ไหวพริบ ความจำ และสติปัญญาดี
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
9. ไม่รับสินบน หรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ใส่ตน
10. ไม่หุเบา เชื่อหรือทำตามคำยุแหย่ โดยไม่สอบสวนข้อเท็จจริง

เฉลิม รัชชนะกุล (2524 : 120 - 121) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในเขตการศึกษา 11 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและอาจารย์ จำนวน 254 คน จากการวิจัยพบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ได้แจกแบบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

- 1.1 ควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับชุมชนได้
- 1.2 ควรเป็นผู้มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.3 ควรเป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจ
- 1.4 ควรเป็นผู้ตัดสินใจรวดเร็ว ถูกต้อง แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมีไหวพริบ
- 1.5 ควรเป็นผู้มีความรู้ดี
- 1.6 ควรเป็นผู้มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้
- 1.7 ควรเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.8 ควรเป็นผู้มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า

ส่วนตัว

- 1.9 ควรเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ
- 1.10 ควรเป็นผู้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น

2. อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 54 ข้อ และอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ให้ความสำคัญอยู่ใน 10 อันดับแรก คือ

- 2.1 ควรเป็นผู้มีความยุติธรรมแก่ผู้บังคับบัญชา
- 2.2 ควรเป็นผู้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.3 ควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 2.4 ควรเป็นผู้มีน้ำใจ มีความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
- 2.5 ควรเป็นผู้มีความประพฤติดี วางตัวเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ร่วมงานได้
- 2.6 ควรเป็นผู้มีความเข้าใจ เห็นใจ ห่วงใย ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.7 ควรเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงินของโรงเรียน
- 2.8 ควรเป็นผู้มีความมั่นคง หนักแน่น ไม่หุนเหินเชื่อคนง่าย
- 2.9 ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะความเป็นผู้นำ
- 2.10 ควรเป็นผู้มีความเข้มแข็งเด็ดขาด กล้าตัดสินใจ

โยธิน จารุกุมิ (2526 : 108 - 113) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์มากที่สุดจะขาดไม่ได้ 4 ประการ

1. มีความยุติธรรม
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีเหตุผล
4. มีความรับผิดชอบสูง

คุณสมบัติในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในเกณฑ์ 4 ประการ คือ

1. ต้องเป็นคนที่มีความกระริเริ่มและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคิดริเริ่มด้วย
2. ต้องกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นและหาทางปรับปรุงงานของหน่วยงานของตน

อยู่เสมอ

3. ต้องรู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
4. ต้องเป็นผู้สั่งและอำนวยความสะดวก

จำรัส ดลบทอง (2529 : 25) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาประสงค์จะให้ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรับผิดชอบ มีอำนาจการมีเข้าสังคมได้ และมีความมั่นคงทางอารมณ์
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสามารถในการติดต่อ สื่อสารทั้งด้วยวาจา และด้วยลายลักษณ์อักษร
3. ด้านการตัดสินใจสั่งการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสามารถในด้านการ ตัดสินใจสั่งการ ทั้งการตัดสินใจในรูปคณะบุคคล และการตัดสินใจด้วยตนเอง
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่อผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารระดับเดียวกัน และผู้ใต้บังคับบัญชา

เฉลิม รัชชนะกุล (2524 : 120 - 121) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะผู้บริหารและอาจารย์ในเขตการศึกษา 11 พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารและอาจารย์ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ใน 10 อันดับแรก คือ

- 1.1 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับชุมชนได้
- 1.2 เป็นผู้มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.3 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.4 เป็นผู้ตัดสินใจได้รวดเร็ว ถูกต้อง แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีไหวพริบ
- 1.5 เป็นผู้มีความรู้ดี
- 1.6 เป็นผู้มีความประพฤติดี ประพฤติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.7 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- 1.8 เป็นผู้ที่มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- 1.9 เป็นผู้ที่มีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจดี
- 1.10 เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นประธานไทย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนใน 10 อันดับแรก คือ

- 2.1 เป็นผู้ที่มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.2 เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.3 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 2.4 เป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- 2.5 เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี วางตัวเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ร่วมงาน
- 2.6 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจ เห็นใจ ห่วงใย และให้ความอบอุ่นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2.7 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงินโรงเรียน
- 2.8 เป็นผู้ที่มีความมั่นคงหนักแน่น ไม่หวั่นไหวเชื่อคนง่าย
- 2.9 เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะความเป็นผู้นำ
- 2.10 เป็นผู้ที่มีความแข็งแรง เด็ดขาด กล้าตัดสินใจ

ประพนธ์ พลเยี่ยม (2533 : 85 - 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปรากฏผลดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปรากฏดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยส่วนรวม ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตามทัศนะครูอยู่ในระดับมาก

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตามทัศนะครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของคุณลักษณะส่วนตัว ปรากฏว่า ผู้ช่วยผู้บริหารและครูมีทัศนะสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ ปรากฏว่า ผู้ช่วยผู้บริหารและครูมีทัศนะสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี เป็นรายชื่อสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ มีความรับผิดชอบสูง ส่วนรายชื่ออื่น ๆ พบว่า

2.1 ผู้ช่วยผู้บริหารและครู มีทัศนะสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 10 ข้อ คือ วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตดี ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีความวิริยะอุตสาหะ เอาชนะอุปสรรค มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความเสียสละ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้เกิดความคิดริเริ่ม

2.2 ผู้ช่วยผู้บริหารและครู มีทัศนะสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 7 ข้อ คือ สามารถพูดโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ มีอารมณ์เยือกเย็น มีเหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถนำความรู้มาใช้อย่างตรงกับลักษณะงาน

2.3 ผู้ช่วยผู้บริหารและครู มีทัศนะไม่สอดคล้องกัน โดยผู้ช่วยผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 6 ข้อ คือ การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย และเหมาะสมกับวัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเฉลียวฉลาดและไหวพริบดี มี แนวความคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน มีความสามารถในการพัฒนางาน หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีทัศนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 ข้อ คือ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี เป็นรายชื่อพบว่า

3.1 ผู้ช่วยผู้บริหารและครูมีทัศนะสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 4 ข้อ คือ เป็นคนที่มีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ตัดสินใจปัญหาโดยมีข้อมูลและเหตุผลสนับสนุน

3.2 ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูมีทัศนะสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 16 ข้อ คือ มีความสามารถในการจัดหน่วยงาน มีความรู้เกี่ยวกับบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย มีความรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง ในโรงเรียน มีความรู้เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 มีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ มีความรู้เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา มีความรู้เรื่องการประเมินผล สนใจการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน มีความสามารถจัดบุคลากรเข้าทำงานอย่างเหมาะสม รู้จักวิธีการปรุมนิเทศบุคลากรใหม่ในโรงเรียน มีความสามารถในการจัดอัตรากำลังในโรงเรียนได้พอเหมาะ มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาล

3.3 ผู้ช่วยผู้บริหารและครูมีทัศนะไม่สอดคล้องกัน โดยผู้ช่วยผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 6 ข้อ คือ มีความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงาน มีความ

สามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้ร่วมงานทำงานได้อย่างเต็มที่ เป็นผู้มีความสามารถในการติดตามควบคุมและประเมินผลงาน มีความรู้เกี่ยวกับระบบเงินบำรุงการศึกษา มีความรู้และเข้าใจระเบียบการรับจ่ายเงินของโรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจแผนพัฒนาการศึกษา

4. ผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีทัศนะเกี่ยวกับคุณภาพที่พึงประสงค์โดยส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งได้แก่ด้านคุณลักษณะส่วนตัว และด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1 ผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้ช่วยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิष्ณะ สังวาลย์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย 6 เกณฑ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ด้านกฎหมาย การบริหารการศึกษาทุกด้าน การรู้จักใช้บุคลากรให้เหมาะกับงาน การบำรุงขวัญและกำลังใจและการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรรู้จักวางตัวให้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี การพูดที่ไพเราะและสุภาพกับทุกคน การควบคุมอารมณ์และการแต่งกายเรียบร้อย ด้านการเป็นผู้นำพบว่าผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจที่จะพัฒนาผู้ร่วมงานให้ก้าวหน้า ควรมีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจดี และควรกระจายงานให้ทุกคนรับผิดชอบตามความสามารถ

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน

ลัทธิ ยศปัญญา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของครูอาจารย์ในจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการของครูอาจารย์ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเดียวกัน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความต้องการของครูอาจารย์ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเดียวกัน จัดลำดับความต้องการจากมากที่สดตามลำดับ คือด้านคุณธรรม ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านส่วนตัวและครอบครัว

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของครูอาจารย์ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเดียวกัน พบว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่างกัน

มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้ความสามารถทางการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มนตรี แสนวิเศษ (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นและเจตคติของครู อาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียน นักศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาจากประชากรตัวอย่างทุกภาค ทุกระดับ ผลปรากฏว่า ลักษณะผู้บริหารที่คนไทยพึงประสงค์ 10 อันดับแรก มีดังนี้

1. กล้ายอมรับผิดเมื่อทราบว่สิ่งที่ทำไปนั้นไม่ถูกต้อง
2. มีความสามารถกล้าแสดงออก
3. โอบอ้อมอารี รู้จักเสียสละ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น
4. มีความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ
5. มีความคิดลึกซึ้งกว้างขวาง มองการณ์ไกล
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีปฏิภาณไหวพริบ ความจำ สติปัญญาดี
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
9. ไม่รับสินบน หรืออาศัยหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์
10. ไม่หุบเขาเชื่อฟังคำยุแหยโดยไม่สอบสวนข้อเท็จจริง

ธัญชัย สายสุด (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลปรากฏว่า

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่า 10 ปี

3. ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานมีผลรวม (ปฏิสัมพันธ์) ต่อการปฏิบัติงานทางวิชาการโดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มนเทียร ม่วงศรีศักดิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทฤษฎีของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณธรรมใน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ คุณธรรมต่อวิชาชีพ การบริหาร คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงานและคุณธรรมต่อสังคม เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณธรรมใน 3 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1. คุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร โดยส่วนรวมข้าราชการครูหญิงกับข้าราชการครูชาย ข้าราชการครูสมรสหรือเคยสมรสกับข้าราชการครูโสด ข้าราชการครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับทฤษฎีไม่แตกต่างกัน

2. คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน โดยส่วนรวมข้าราชการครูหญิงกับข้าราชการครูชาย ข้าราชการครูสมรส หรือเคยสมรส กับข้าราชการครูโสด ข้าราชการครูที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับทฤษฎีไม่แตกต่างกัน

ราชการครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีพรรณณะแตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป กับข้าราชการที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับพรรณณะไม่แตกต่างกัน

3. คุณธรรมต่อสังคม ข้าราชการครูสมรส หรือเคยสมรส มีระดับพรรณณะด้านนี้สูงกว่าข้าราชการครูโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

ดุริยา พิพัฒน์พงษ์พร (2536 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ตามพรรณณะของผู้บริหาร ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามพรรณณะของผู้บริหาร ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 พบว่าโดยรวมอยู่ในลักษณะที่พึงประสงค์มากเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีพรรณณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1 ผู้บริหารกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด มีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะ เป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น รู้จักรับอารมณ์เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานบกพร่อง

1.2 ผู้บริหารกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและผู้บริหารกับข้าราชการครูผู้สอน มีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะเป็นผู้ที่พิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยดูจากความสามารถ ไม่คำนึงถึงด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ

1.3 ผู้บริหารกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกับข้าราชการครูผู้สอน มีพรรณณะแตกต่างในคุณลักษณะเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ยอมรับผิดแทนผู้ใต้บังคับบัญชา แต่เมื่อเปรียบเทียบรวมทั้งด้านไม่พบความแตกต่างกัน

2. ด้านความรู้ความสามารถ ตามพรรณณะของผู้บริหาร ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และข้าราชการครูผู้สอน โดยส่วนรวมมีพรรณณะอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีพรรณณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.1 ผู้บริหารกับข้าราชการครูผู้สอน มีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนโครงการของกรมสามัญศึกษาทุกโครงการ

2.2 ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกับข้าราชการครูผู้สอน มีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากรให้หน่วยงานของตนและหน่วยงานอื่น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบรวมทั้งด้านไม่พบความแตกต่าง

3. ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามพรรณณะของผู้บริหาร ข้าราชการครู ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและข้าราชการครูผู้สอน โดยส่วนรวมมีพรรณณะอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีพรรณณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

3.1 ผู้บริหารกับข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะ เป็นผู้ที่วางแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าตลอดปี

3.2 ผู้บริหารกับข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมีพรรณณะแตกต่างกันในคุณลักษณะ เป็นผู้ที่ขอความเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนลงมือปฏิบัติงานเรื่องสำคัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบรวมทั้งด้านไม่พบความแตกต่าง

ประนอม วัชรไกร (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครู - อาจารย์ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านและโดยรวมทุกด้านและมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทุกด้านและโดยรวมทุกด้าน

2. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู - อาจารย์ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงทุกด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู - อาจารย์ ต่างก็มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงทุกด้านและโดยรวม ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะตามที่ เป็นจริงของผู้บริหารและที่คาดหวังยังไม่สอดคล้องกัน ควรที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะได้ใช้ผลการศึกษานี้ เพื่อปรับปรุงคุณลักษณะของผู้บริหารให้ดีขึ้น

สาคร จันทร์ทองอ่อน (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริง และที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริง และที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาในองค์ประกอบ 6 คือ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ และเทคนิคการประชุมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ลำดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นจริงเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความเป็นผู้นำ คุณธรรมมนุษย์สัมพันธ์ เทคนิคการประชุม บุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถ สำหรับที่พึงประสงค์ คุณธรรม ความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ และเทคนิคการประชุมตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ก็มีเพศต่างกัน โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันพบว่าที่เป็นจริง โดยส่วนรวมด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเทคนิคการประชุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนน้อยกว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนที่พึงประสงค์ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า ที่เป็นจริงโดยส่วนรวม บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ และเทคนิคการประชุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้อง มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนน้อยกว่าครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตั้งแต่ 12 ห้องขึ้นไป ส่วนด้านคุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

โสภณ ชินคำ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4
2. มีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการโรงเรียน
3. มีความยุติธรรม
4. ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ใจคอหนักแน่นมั่นคง มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างได้
6. มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้
7. สุขภาพแข็งแรง แต่งกายเหมาะสมกับโอกาส สะอาดเรียบร้อย

ดร.ณี ศรีมงคล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่และหัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชา และกลุ่มครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P < .05$

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย มีดังนี้

2.1 คุณลักษณะทางด้านวิชาการ ที่จัดว่ามีความสำคัญในระดับความจำเป็นอย่างยิ่ง 5 อันดับแรก คือ

2.1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนเป็นอย่างดี

2.1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรทุกระดับ และการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนในท้องถิ่น

2.1.3 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน

2.1.4 มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อเป็นผู้ รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์

2.1.5 มีความรู้กว้างขวางเป็นที่พึงของผู้น้อยได้

3. คุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ ที่จัดว่าสำคัญอย่างยิ่งใน 5 อันดับแรก

3.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต

3.2 มีความยุติธรรมให้ความเสมอภาคกับเอกชน

3.3 มีอารมณ์เยือกเย็นสุขุม มั่นคงและควบคุมตนเองได้

3.4 มีความเพียรและความอดทน

3.5 วางตัวได้เหมาะสม

4. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มีอยู่เพียงข้อเดียวที่จัดอยู่ในระดับที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง คือ การเป็นผู้ประสานงานที่ดี

มงคล บัวสีลา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วความพึงประสงค์ของผู้บริหารการ

ศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเด็นของ ลักษณะด้านวิชาการลักษณะด้านบุคลิกภาพ และลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน อยู่ในระดับ ากส่วนการเปรียบเทียบความพึงประสงค์ระหว่างผู้บริหารการศึกษา กับผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะที่พึงประสงค์ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุจิตรา พัฒนภูมิ (2539 : 12 - 13) ได้ศึกษาการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานบริหารสถานศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักสูง 13 ตัวแปร คือ

- 1.1 มีความคล่องแคล่ว สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเรียบร้อย
- 1.2 สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้ดีและเหมาะสม
- 1.3 เป็นผู้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และมีความคิดก้าวหน้า
- 1.4 มีจิตใจเข้มแข็ง และมีสุขภาพพลานามัยดี
- 1.5 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 1.6 ร่วมมือกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 1.7 ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี
- 1.8 สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามกลุ่มในการปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 1.9 มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
- 1.10 รักเกียรติและชื่อเสียงของตนเองและหมู่คณะ
- 1.11 มีความเป็นผู้ใหญ่ และใจกว้าง
- 1.12 มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 1.13 อุทิศเวลาให้แก่สถานศึกษาโดยไม่หยุดราชการบ่อย

ไพยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยได้สำรวจความเป็นผู้นำ ความรู้ทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และความสามารถ ในการบริหาร จากครูผู้สอนจำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของข้าราชการครูสายผู้สอน มีคุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับครูผู้สอนที่มีวุฒิการ ศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนไม่ ต่างกัน

ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยให้สุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจำนวน 289 คน และลูกจ้างประจำจำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 58 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ครูผู้สอน และลูกจ้างประจำ ต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ ตามลำดับ

2. ครูผู้สอนมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมรายด้านทั้ง 3 ด้าน และเป็นรายชื่อทุกข้อมากกว่าลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

เอดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others. 1955 : 71 - 81) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา สรุปได้ว่าครูใหญ่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีวัฒนธรรม
2. มีความสามารถเชิงบริหาร
3. มีความสามารถในการกระตุ้นบุคคลอื่น
4. มีความสนใจบุคคลอื่น
5. มีความเป็นนักวิชาการ
6. มีความรู้ในวิชาชีพ
7. มีอุดมการณ์ในอาชีพ และการปฏิบัติงาน

สปาร์ค (Spark. 1960 : 36 - 50) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนในรัฐเคนตักกี ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ใช้เวลาในการทำงานมากที่สุดตามลำดับดังนี้ การนิเทศการสอน การแนะแนว การประชาสัมพันธ์ การศึกษาทางวิชาการต่าง ๆ งานธุรการ กิจการเสริมหลักสูตร การควบคุมระเบียบวินัยและการสอน ส่วนความเข้าใจในการบริหารงานของครูใหญ่ไม่ได้ขึ้นกับท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่แต่จะขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กครูใหญ่จะมีความเข้าใจการบริหารงานดีกว่าครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก

สมิท และคนอื่น ๆ (Smith and Others. 1961 : 170) ได้จำแนกปริมาณในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาไว้ดังนี้

1. งานวิชาการ ร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคคล ร้อยละ 20
3. งานกิจกรรมนักเรียน ร้อยละ 20
4. งานการเงิน ธุรการอื่น ๆ ร้อยละ 5
5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5
6. งานอาคารสถานที่ ร้อยละ 5
7. งานบริการทั่วไป ร้อยละ 5

สต็อกคิลล์ (Stogdill. 1974 : 62 - 63) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหาร ที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานไว้หลายฉบับ ซึ่งพอจะเสนอให้เป็นข้อปฏิบัติได้ ดังนี้

1. มีสติปัญญาดี
2. มีความเป็นนักวิชาการ
3. มีความผูกพันกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

4. มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมทางสังคม
5. เป็นผู้มีความรู้ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ
6. เป็นผู้มีความดี
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. มีความมานะอดทนไม่ห่อถอย
9. รู้วิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ
10. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
11. มีความตื่นตัว สายตาวาว และรู้สถานการณ์
12. ให้ความร่วมมือ
13. มีความเด่นดังเป็นที่นิยมชมชื่น
14. มีความสามารถในการใช้ภาษาพูด

จากการสรุปงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารของสต็อกดิลล์ (Stogdill, 1974 : 17 - 23) พบว่า ลักษณะของผู้บริหารที่ดีมีดังนี้

1. ลักษณะทางกาย ได้แก่ ความแข็งแรง สง่าผ่าเผย
2. ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ การศึกษา มีฐานะทางสังคมดี สถิติปัญญาดี เฉลียวฉลาด การตัดสินใจดี มีทักษะ ในการสื่อสาร การข่มขู่และการพูด บุคลิกภาพที่ตื่นตัวเสมอ ควบคุมอารมณ์ได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ ความปรารถนาที่จะทำได้ดีที่สุดใน มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน
4. ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ความปรารถนาที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสมาชิก เข้าสังคมเก่ง และมีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม

เอกฮาร์ด (Eckhardt, 1978 : 562 - 563) ได้ศึกษาเกณฑ์การเลือกครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษาวิจัยอีลินอยส์ พบว่า คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนมีเกณฑ์การเลือกครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน และมีความต้องการครูใหญ่ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ ดังนี้ การรับรู้ในตำแหน่งหน้าที่ มีความมุ่งมั่นทางอารมณ์ มีทักษะการตัดสินใจ มีทักษะในการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในบุคลิกภาพ มีการปรับตัวโดยรอบคอบ มีลักษณะทางศีลธรรมจรรยา มีสติปัญญา มีสุขภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์

ครัก (Krug, 1990 : unpage) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้และความเป็นผู้นำซึ่งได้ทำการศึกษาเพื่อต้องการทราบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างไร และ ผู้บริหารมีประสิทธิภาพทำอย่างไรบ้าง ในการศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการวัดการมีประสิทธิภาพและพัฒนาการของความเป็นผู้นำของโรงเรียนและผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่าความพยายามของครูใหญ่ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การจัดการด้านหลักสูตร การนิเทศการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ผลจากบทบาทของผู้บริหารจะมีต่อบุคลิกลักษณะของครู โรงเรียนและชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่พึงประสงค์ ควรมีคุณลักษณะตามลำดับ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ อุปนิสัยใจคอ ความประพฤติ ลักษณะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การเข้าสังคม การมีอารมณ์ขัน และความคิดสร้างสรรค์

2. คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา ความรู้ทางกฎหมายการศึกษา ระเบียบ ความรู้ทางการเงิน บัญชี พัสต และความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่

3. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับการเป็นผู้บริหาร แยกได้เป็น 10 ประเภท คือ

- 3.1 มีความรับผิดชอบ
- 3.2 มีความยุติธรรม
- 3.3 มีความรู้และสติปัญญาดี
- 3.4 มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
- 3.5 มีความประพฤติดี วางตัวเหมาะสม
- 3.6 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 3.7 มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 3.8 มีน้ำใจและความเสียสละ
- 3.9 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 3.10 กล้าตัดสินใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 244 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 2,749 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเปิดตารางเทียบสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิง Yamanee. 1967 : 887) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.5 จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง :

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน		จำนวนครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	4	3	214	7
ขนาดกลาง	115	69	870	166
ขนาดเล็ก	125	75	1665	180
รวม	244	147	2749	353

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด รวม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Cheek List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งตามเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านคุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 5 ระดับตามวิธีลิเคอร์ท (likert) ได้แก่

คะแนน 5	คะแนน เป็นระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
คะแนน 4	คะแนน เป็นระดับที่พึงประสงค์มาก
คะแนน 3	คะแนน เป็นระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง
คะแนน 2	คะแนน เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อย
คะแนน 1	คะแนน เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสร้างแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมขึ้นมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงานให้ครอบคลุม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบ เสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านคือ
 - 5.1 อาจารย์ทองใบ แก่นมณี
 - 5.2 อาจารย์กิตติมา จันทน์นิล
 - 5.3 อาจารย์สุวรรณ เชื้อนิล
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ (try - out)
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และหาค่าอำนาจจำแนก
8. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี นำไปขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งเก็บแบบสอบถามคืน เมื่อกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

คะแนน 5	คะแนน	เป็นระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
คะแนน 4	คะแนน	เป็นระดับที่พึงประสงค์มาก
คะแนน 3	คะแนน	เป็นระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง
คะแนน 2	คะแนน	เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อย
คะแนน 1	คะแนน	เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด
4. หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละชุดไปลงรหัสเพื่อคำนวณหาค่าสถิติโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในเรื่องของ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละข้อในแต่ละด้าน ซึ่งพิจารณาประเมินตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน	4.50 - 5.00	หมายความว่า	เป็นระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
คะแนน	3.50 - 4.49	หมายความว่า	เป็นระดับที่พึงประสงค์มาก
คะแนน	2.50 - 3.49	หมายความว่า	เป็นระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง
คะแนน	1.50 - 2.49	หมายความว่า	เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อย
คะแนน	1.00 - 1.49	หมายความว่า	เป็นระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยดังกล่าวจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูผู้สอนมีความคิดเห็นในด้านใดและข้อใดมากที่สุดเพียงใด

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่า t (t - test)
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา และอายุ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้ (One - Way Analysis Varionce) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟล์ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูลที่จะศึกษา

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard deviation) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อโดยวิธีการของการแจกแจงที (t - distribution) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)

$$t = \frac{\overline{X}_H - \overline{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\overline{X}_H, \overline{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและคะแนนต่ำ
	S_H^2, S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและคะแนนต่ำ
	n_H, n_L	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและต่ำตามลำดับ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (ลิวัน สายยศ. 2538 : 280)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติค่า t (t - test) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 180)

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
	$\overline{X_1}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\overline{X_2}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับขั้นความเป็นอิสระ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษาระดับ		
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	132	37.40
1.2 ปริญญาตรี	123	34.80
1.3 สูงกว่าปริญญาตรี	98	27.80
รวม	353	100
2. เพศ		
2.1 ชาย	181	51.30
2.2 หญิง	172	48.70
รวม	353	100
3. อายุ		
3.1 ต่ำกว่า 35 ปี	122	34.60
3.2 35 – 50 ปี	112	31.70
3.3 มากกว่า 50 ปี	119	33.70
รวม	353	100
4. ประสบการณ์การทำงาน		
4.1 น้อยกว่า 10 ปี	145	41.10
4.2 10 ปี ขึ้นไป	208	58.90
รวม	353	100

ตาราง 2 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 353 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี 37.40 % ปริญญาตรี 34.80 % สูงกว่าปริญญาตรี 27.80 % จำแนกตามเพศ ครูผู้สอนเป็นเพศชาย 51.30 % และเป็นเพศหญิง 48.70 % จำแนกตามอายุ ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี 34.60 % อายุ 35 – 50 ปี 31.70 % และอายุมากกว่า 50 ปี 33.70% จำแนกตามประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 41.10 % และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป 58.90 %

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 3 - 10

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะด้านวิชาการ	3.67	0.58	มาก
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.85	0.52	มาก
คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน	3.68	0.56	มาก
รวม	4.24	0.49	มาก

ตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.04	0.78	มาก
2	มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นและนำไปใช้ ได้อย่างดี	3.80	0.84	มาก
3	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน่วยการเรียนรู้ ตามสาระและแผนการจัดการเรียนรู้	3.85	0.91	มาก
4	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.55	0.98	มาก
5	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำการใช้สื่อการสอน	3.60	1.04	มาก
6	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการประเมินผล ตามหลักสูตร	3.71	0.90	มาก
7	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา	3.60	0.96	มาก
8	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมหนังสือหรือห้องสมุด ที่จะ ใช้สำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้	3.61	0.94	มาก
9	เป็นแกนหันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา	3.74	0.96	มาก
10	ให้การส่งเสริม สนับสนุนครูในการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาตนเอง	3.59	0.97	มาก
11	สนับสนุนให้ครูนำผลงานทางวิชาการมาใช้พัฒนา การเรียนการสอน	3.71	0.91	มาก
12	เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการและด้านผลงานทางวิชาการ ได้อย่างดี	3.56	1.02	มาก
13	มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากร	3.41	1.09	ปานกลาง
รวม		3.67	0.58	มาก

ตาราง 4 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิด
เห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่มีความรู้ความ
สามารถในการเป็นวิทยากรอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มีบุคลิกภาพสมบุรณ์แข็งแรงอารมณ์แจ่มใสอยู่เสมอ ไม่เคร่งเครียดในการทำงาน	4.24	0.77	มาก
2	มีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร	3.86	0.79	มาก
3	ทำงานว่องไว รวดเร็ว	3.81	0.87	มาก
4	แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย	3.96	0.88	มาก
5	ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ	3.89	0.88	มาก
6	วางตัวสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน	3.86	0.84	มาก
7	มีอารมณ์ดี ร่าเริง และมีอารมณ์มั่นคง	3.92	0.82	มาก
8	พูดจาสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน	4.00	0.87	มาก
9	มีความพยายามอดทนสูง	3.92	0.87	มาก
10	มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง	3.83	0.87	มาก
11	กล้าตัดสินใจในการปฏิบัติงานใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็วมีเหตุผล	3.62	0.85	มาก
12	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป	3.70	0.87	มาก
13	น่านับถือและน่าไว้วางใจไม่มองผู้อื่นในแง่ร้าย	3.65	0.89	มาก
14	มีกิริยามารยาทเรียบร้อยเป็นที่นับถือยกย่องของ สังคมและศิษย์	3.71	0.90	มาก
15	มีจิตวิญญาณของความเป็นครู รักและเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง	3.73	0.90	มาก
16	มีความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	3.67	0.91	มาก
รวม		3.85	0.52	มาก

ตาราง 5 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูผู้สอนมี
ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มีความสามารถในการจัดหาทรัพยากรทางการบริหารได้อย่างเพียงพอ	3.99	0.87	มาก
2	มีความสามารถในการจัดระบบการทำงานของบุคลากรได้เหมาะสม	3.79	0.81	มาก
3	มีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ดี	3.64	0.88	มาก
4	มีการใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหาร	3.72	0.84	มาก
5	การบริหารงานของโรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนและการประเมินผล	3.68	0.93	มาก
6	มีความสามารถจัดบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งได้เหมาะสมกับงาน	3.65	0.90	มาก
7	มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศภายใน	3.56	0.88	มาก
8	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามระเบียบการเงินอย่างเคร่งครัด	3.67	0.85	มาก
9	มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดระบบงานสารบัญ	3.61	0.95	มาก
10	มีความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบของผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงคุณภาพงานเป็นลำดับ	3.65	1.05	มาก
11	มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	3.68	0.90	มาก
12	มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามแผนงาน	3.67	0.88	มาก
13	มีความสามารถในการประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และมีประสิทธิภาพ	3.55	0.99	มาก
รวม		3.68	0.56	มาก

ตาราง 6 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 132)			ปริญญาตรี (N = 123)			สูงกว่าปริญญาตรี (N = 98)			รวม (N = 353)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะด้าน วิชาการ	3.61	0.56	มาก	3.88	0.52	มาก	3.52	0.62	มาก	3.67	0.58	มาก
คุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ	3.85	0.62	มาก	3.52	0.36	มาก	3.84	0.46	มาก	3.85	0.52	มาก
คุณลักษณะด้าน ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน	3.75	0.64	มาก	3.81	0.52	มาก	3.42	0.41	ปาน กลาง	3.68	0.56	มาก
รวม	4.24	0.56	มาก	4.40	0.39	มาก	4.03	0.41	มาก	4.24	0.49	มาก

ตาราง 7 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาในระดับที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ
และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ชาย (N = 181)			หญิง (N = 172)			รวม (N = 353)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะด้านวิชาการ	3.70	0.57	มาก	3.65	0.59	มาก	3.67	0.58	มาก
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.88	0.47	มาก	3.82	0.56	มาก	3.35	0.52	มาก
คุณลักษณะด้านความ สามารถในการปฏิบัติงาน	3.68	0.53	มาก	3.68	0.60	มาก	3.68	0.56	มาก
รวม	4.25	0.44	มาก	4.22	0.53	มาก	4.24	0.49	มาก

ตาราง 8 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูผู้สอนมีความคิด
เห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถใน
การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับอายุ

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	ต่ำกว่า 35 ปี (N = 122)			35 - 50 ปี (N = 112)			มากกว่า 50 ปี (N = 119)			รวม (N = 353)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะด้าน วิชาการ	3.54	0.54	มาก	3.86	0.59	มาก	3.63	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
คุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ	3.80	0.51	มาก	3.89	0.46	มาก	3.83	0.58	มาก	3.35	0.52	มาก
คุณลักษณะด้าน ความสามารถใน การปฏิบัติงาน	3.57	0.49	มาก	3.72	0.54	มาก	3.76	0.64	มาก	3.68	0.56	มาก
รวม	4.14	0.44	มาก	4.32	0.46	มาก	4.25	0.54	มาก	4.24	0.49	มาก

ตาราง 9 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็น
ของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้าน
ความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	น้อยกว่า 10 ปี (N = 145)			10 ปีขึ้นไป (N = 208)			รวม (N = 353)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะด้านวิชาการ	3.64	0.55	มาก	3.70	0.61	มาก	3.67	0.58	มาก
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.85	0.51	มาก	3.85	0.52	มาก	3.85	0.52	มาก
คุณลักษณะด้านความ สามารถในการปฏิบัติงาน	3.63	0.50	มาก	3.71	0.60	มาก	3.68	0.56	มาก
รวม	4.21	0.44	มาก	4.26	0.51	มาก	4.24	0.49	มาก

ตาราง 10 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และ
ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 11 - 21

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
คุณลักษณะด้าน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.07	3.53	10.81**
	ภายในกลุ่ม	350	114.53	0.32	
	รวม	352	121.61		
คุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.69	3.84	15.19**
	ภายในกลุ่ม	350	88.65	0.25	
	รวม	352	96.35		
คุณลักษณะด้าน ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	9.26	4.63	15.53**
	ภายในกลุ่ม	350	104.30	0.29	
	รวม	352	113.56		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.37	3.68	16.64**
	ภายในกลุ่ม	350	77.52	0.22	
	รวม	352	84.89		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียนด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	สูงกว่าปริญญาตรี 3.52	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.61	ปริญญาตรี 3.86
สูงกว่าปริญญาตรี	3.52	-	0.08	0.33**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.61	-	-	0.25**
ปริญญาตรี	3.86	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการมากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	สูงกว่าปริญญาตรี 3.14	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.35	ปริญญาตรี 3.52
สูงกว่าปริญญาตรี	3.14	-	0.20**	0.37**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.35	-	-	0.16**
ปริญญาตรี	3.52	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านบุคลิกภาพ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านบุคลิกภาพ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาด้านต่ำกว่าระดับปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	สูงกว่าปริญญาตรี 3.42	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.75	ปริญญาตรี 3.81
สูงกว่าปริญญาตรี	3.42	-	0.32**	0.38**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.75	-	-	0.06
ปริญญาตรี	3.81	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	สูงกว่าปริญญาตรี 4.03	ต่ำกว่าปริญญาตรี 4.24	ปริญญาตรี 4.40
สูงกว่าปริญญาตรี	4.03	-	0.2072**	0.3677**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.24	-	-	0.1605**
ปริญญาตรี	4.40	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 15 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านมากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

(2)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ชาย (N = 181)		หญิง (N = 172)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
คุณลักษณะด้านวิชาการ	3.70	0.5	3.65	0.59	0.72
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.88	0.48	3.82	0.56	0.96
คุณลักษณะด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงาน	3.68	0.53	3.68	0.60	0.05
รวม	4.25	0.44	4.22	0.53	0.61

ตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับอายุ

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
คุณลักษณะด้าน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.07	3.03	9.19**
	ภายในกลุ่ม	350	115.53	0.33	
	รวม	352	121.61		
คุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.51	0.25	0.93
	ภายในกลุ่ม	350	95.84	0.27	
	รวม	352	96.35		
คุณลักษณะด้าน ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.34	1.17	3.68*
	ภายในกลุ่ม	350	111.21	0.31	
	รวม	352	113.56		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.01	4.28**
	ภายในกลุ่ม	350	82.86	0.23	
	รวม	352	84.89		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสามารถในการปฏิบัติงานแตก
ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียนด้านวิชาการ จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่

ระดับอายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 35 ปี	มากกว่า 50 ปี	35 – 50 ปี
		3.54	3.63	3.86
ต่ำกว่า 35 ปี	3.54	-	0.08	0.31**
มากกว่า 50 ปี	3.63	-	-	0.22**
35 – 50 ปี	3.86	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 18 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่า 50 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
โรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่

ระดับอายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 35 ปี	มากกว่า 50 ปี	35 – 50 ปี
		3.57	3.72	3.76
ต่ำกว่า 35 ปี	3.57	-	0.14	0.18*
มากกว่า 50 ปี	3.72	-	-	0.03
35 – 50 ปี	3.76	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ 35 – 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับอายุ เป็นรายคู่

ระดับอายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 35 ปี 4.14	มากกว่า 50 ปี 4.25	35 – 50 ปี 4.32
ต่ำกว่า 35 ปี	4.14	-	0.11	0.18**
มากกว่า 50 ปี	4.25	-	-	0.07
35 – 50 ปี	4.32	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 20 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่มีต่ำกว่า 35 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	น้อยกว่า 10 ปี (N = 145)		10 ปี ขึ้นไป (N = 208)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
คุณลักษณะด้านวิชาการ	3.64	0.55	3.70	0.61	1.00
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.85	0.51	3.85	0.52	0.05
คุณลักษณะด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงาน	3.63	0.50	3.71	0.60	1.34
รวม	4.21	0.45	4.26	0.51	0.92

ตาราง 21 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 353 คน

ในบทนี้ จะได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 1.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 1.3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี นำไปปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตนเองที่มีความบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น
2. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการพิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
3. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับพิจารณาประกอบการประกันคุณภาพด้านการบริหารการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 244 โรงเรียน จำนวน 2,747 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า นี้ ได้จากการเปิดตารางเทียบสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิง Yamane 1967 :

887) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่ายร้อยละ 60

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของครูผู้สอน แบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Check - Lisk) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .9456

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากครูผู้สอนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยแจกแบบสอบถามไป จำนวน 353 ฉบับ ได้รับกลับคืนโดยครบถ้วนสมบูรณ์ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. คำนวณหาค่าร้อยละ สถานภาพของครูผู้สอน
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านคุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน
3. ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามตัวแปรคือ ระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์ โดยใช้สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม t (t - test independent) สถิติ ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม (One - Way Analysis Varicnce) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟลี (Schaffe's Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของครูผู้สอน

1.1 ระดับการศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง 353 คน แบ่งเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 37.40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80

1.2 เพศ ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง 353 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 ครูผู้สอนเพศหญิงจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70

1.3 อายุ ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง 353 คน แบ่งเป็นอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 อายุ 35 - 50 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70

1.4 ประสบการณ์ ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง 353 คน แบ่งเป็นประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 และมีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90

2. ครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณลักษณะด้านวิชาการมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อการมีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากรอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

2.3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความมุ่งหมายของการวิจัย และสมมติฐานในการวิจัยผลการวิจัยพบว่า

3.1 ครูผู้สอนมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านบุคลิกภาพ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน

ด้านบุคลิกภาพ มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับต่ำปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงานมากกว่า ครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับต่ำปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูผู้สอนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสามารถในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการ มากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูผู้สอนที่มีอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโดยรวมทุกด้าน มากกว่า ครูผู้สอนที่มีต่ำกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมีความเหมาะสม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความคาดหวังในคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในทุก ๆ ด้านเพราะการบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเพียบพร้อมด้วย

คุณสมบัติหลายอย่าง คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่ดี สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2522 : 4) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและให้ความสนใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน หากผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแล้ว ก็จะดำเนินการจัดการศึกษาไม่ถูกต้องทางไม่สามารถสนองนโยบายในการจัดการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 4) กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูด้านงานวิชาการได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดรุณี ศรีมงคล (2537 : บทถ้อยย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ที่พบว่าคุณลักษณะด้านวิชาการที่มีความสำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรทุกระดับ และพัฒนาหลักสูตรอย่างเหมาะสมมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบุคลิกภาพที่ดีมีผลต่อความเชื่อถือ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการที่ผู้บริหารแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบ และให้ความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ก็เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่มีคุณค่าสูงยิ่งอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรางวัลที่เป็นทรัพย์สินมีค่ามากมายแต่อย่างใดโดยปกติผู้ปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นบุคคลในสาขาอาชีพใดก็ย่อมต้องการความยุติธรรมและความสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพงศ์ เกษมสัน (2521 : 93) ซึ่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารด้านบุคลิกภาพ ที่พึงประกอบด้วย ความรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เชื่อมมั่นในตนเอง กล้าหาญ และดึงดูดใจบุคคลอื่นให้เชื่อถือและปฏิบัติตามได้ อีกประการหนึ่งผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป ฉะนั้นประสบการณ์ทำงานมากพอที่จะวางตนในสังคมให้เกิดความเชื่อถือ ความยุติธรรม ใช้หลักประชาธิปไตยมาบริหารงาน มีอารมณ์เยือกเย็น และมั่นคง มีความคิดสร้างสรรค์เป็นที่ปรึกษาสามารถเปิดความลับของผู้ใต้บังคับบัญชา เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นผลทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมุ่งพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ความสำเร็จของการบริหารอยู่ที่การดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในองค์กรหรือผู้ร่วมงานได้มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารมีอาชีพต้องหาวิธีพัฒนาผู้ร่วมงานโดยการศึกษา จุดเด่น จุดด้อยของผู้ร่วมงานกำหนดจุดพัฒนาของแต่ละคนและเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ แล้วใช้เทคนิคการบริหารและการนิเทศภายในให้ผู้ร่วมงาน ได้ลงมือปฏิบัติจริงประเมินปรับปรุง ให้ผู้ร่วมงานรู้ศักยภาพเลือกแนวทางที่

เหมาะสมกับตนและลงมือปฏิบัติจนเป็นผลให้ศักยภาพของผู้ร่วมงานเพิ่มพูนพัฒนาก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง นำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุปผา เสนาวิน (2535 : 79) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสามารถในการบริหารงานตามธรรมชาติของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสเป็นไปตามระเบียบ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และนอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540 : 7) ยังได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา 2540 มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพเป็นผลทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์

2.1 ครูผู้สอนที่จบการศึกษาในระดับต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเพราะครูผู้สอนมีความต้องการผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ครูผู้สอนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานและมีการศึกษาสูงกว่า จึงมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ระยะเวลาในการทำงานก็น้อยจึงยังไม่เข้าใจบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541 : 57) ผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์จะส่งผลถึงคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันต้องการขวัญในการปฏิบัติงาน มนุษย์สัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ความเป็นผู้นำด้านวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน บุคลิกภาพผ่านความรับผิดชอบ ด้านการเข้าถึงคนด้านความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนเข้ามาอยู่ในสถานที่ทำงานเดียวกัน ย่อมได้รับอิทธิพลจากตัวแปรดังกล่าวคล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ เวทการ (2532 : 74) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนคติทางวิชาชีพครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่าครูต้องการขวัญในการปฏิบัติงาน มนุษย์สัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร

2.3 ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนอายุ 35 - 50 ปี มีความคิดเห็นในแต่ละด้านมากกว่า อายุ ต่ำกว่า 35 ปี และ อายุมากกว่า 50 ปี อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนที่อายุต่ำกว่า 35 ปี ยังอยู่ในวัยที่มีประสบการณ์ และความยังคิดน้อย อีกทั้งเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นอยากลองและเป็นจุดเด่นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จากอิทธิพลดังกล่าว จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่อายุต่ำกว่า 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนอายุ 35 - 50 ปี และครูผู้สอนที่อายุ 50 ปีขึ้นไป มักมีโอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานมองโลกในแง่ดี เป็นกิจกรรมพบปะสังสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจอันดีมีความ

ช่วยเหลือกันและส่งผลให้มีความสามัคคีมากขึ้นและรับรู้แนวทางในการประกอบอาชีพ เหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2523 : 430) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกันจะรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ต่างกัน

2.4 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทุกอาชีพย่อมต้องการประสบการณ์จากการเรียนทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อนำมาพัฒนางานอาชีพเหมือนกัน เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ของครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี หรือ 10 ปีขึ้นไป ยังอยู่ในช่วงที่ต้องการเรียนรู้ อยากรู้ อยากเห็นอยากพัฒนาตนเองในงานอาชีพ จึงต้องการได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านใดก็ตาม ซึ่งสามารถแสวงหาได้จากกิจกรรมทั้งหมดในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ทุกประสบการณ์เห็นว่าการจัดกิจกรรมในลักษณะเป็นกลุ่ม ส่งผลให้การดำเนินงานในทุกด้านบรรลุผลสำเร็จโดยจะต้องอาศัยบุคคลหลายกลุ่ม เพื่อประสานงานกัน มีความร่วมมือกัน หรือการทำงานเป็นทีมที่ผสมผสานของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เหตุผลดังกล่าวเป็นเหตุให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี หรือ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลีณี จุฑาโสมมา (2534 : 757) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพความพึงพอใจในตนเอง กับสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครู ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะด้านวิชาการ มีบางข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงแก้ไขตนเองให้มีความรู้ ความสามารถมากยิ่งขึ้น เช่น มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากร
2. ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ในบางข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงแก้ไข เช่น ผู้บริหารโรงเรียนควรวางตนให้เหมาะสมเป็นที่น่านับถือ และน่าไว้วางใจไม่มองผู้อื่นในแง่ร้ายและมีความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร เพื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดริเริ่ม และด้านวิสัยทัศน์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติพันธ์ รุจิรกุล. (2539) ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- เก่งกิจ อนันต์ภักดี. (2526) ผู้บังคับบัญชากับการพัฒนาจิตใจ. กรุงเทพฯ : สัมพันธ์พานิช.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กองแผนงาน อาชีวศึกษา กรม. (2522). รายงานการวิจัยแบบบริหารและประสิทธิผลของผู้บริหารสถาน
ศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- การขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน. (2539). รายงานประจำปีการดำเนินการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (รายงานประจำปี 2538). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ-สำนักงาน. (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -
2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- . (2541). เอกสารประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ที.พ.พริน.
- จำรัส ดลับทอง. (2529). พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
กศ.ม (ประถมศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
อัสสัณหา.
- เฉลิม รัชชนะกุล. (2524). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียน และครู อาจารย์ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สังคมพัฒนา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัสสัณหา.
- ดรุณี ศรีมงคล. (2537). การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หัวหน้า
หมวดและครูผู้สอน เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดุริยา พิพัฒน์พงศธร. (2536). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และข้าราชการครูผู้สอนใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.

- ทศนี วงศ์เย็น. (2538). การวิเคราะห์ลักษณะความเป็นนักพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ด.ด. (สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ธงชัย สันติวงษ์. (2523). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนัญชัย สายสุต. (2535). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนัก งานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมรส โชติคุณุชร. (2524). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ. (2530). การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เทมการพิมพ์.
- นิพนธ์ กิณวงศ์. (2523). หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์เนตรการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). ก้าวสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : อองนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุปผา เสนาวิน. (2535). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะหัวหน้า หมวดและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ประมศ วัชรไกร. (2524). คุณลักษณะของครูใหญ่ที่ดี ใน "เอกสารประกอบการอบรมครูใหญ่ ประธาน กลุ่มโรงเรียนเล่ม 1". หน้า 25 - 28. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ประนอม วัชรไกร. (2536). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมพัฒนา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. จัดสำเนา.
- ประพนธ์ พลเยี่ยม. (2533). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะผู้ช่วยบริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. จัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อกรุงเทพฯ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช.
- ปิญโญ สาธร. (2533). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลี อังคนานุวัณ. (2532). พฤติกรรมภาวะผู้นำ ผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ด.ด. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- มงคล บัวคิลา. (2537). *ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สังคมพัฒนา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- มนตรี แสนวิเศษ. (2535). *การประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษากาการบริหาร) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- มนเทียร ม่วงศรีศักดิ์. (2535). *คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.*
- เมธี ปิณฑานนท์. (2533). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.*
- โยธิน จารุมิ. (2526). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของชุมชนใน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมศาสตร์) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ลัทธิ ยศปัญญา. (2533). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของครูอาจารย์ในจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538) *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- วัฒน์ สังวาลย์. (2531). *ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สังคมศาสตร์) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล. (2523). *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2523). *ปรัชญาและพัฒนาการบริหารใน เอกสารชุดการสอนวิชาหลักและระบบการบริหารการศึกษา. หน้า 43. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์การพิมพ์.*
- วิทยา เทพยา. (2520). *มนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.*
- กิริวรรณ ศรีพล. (2526). *เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมกรมการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.*

- สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา. (2538). คู่มือการวัดผลประเมินผลและติดตามผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สาคร จันทร์ทองอ่อน. (2536). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ม.ป.ป. ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ม.ป.ป.
- สุรศักดิ์ กิตติธิระพงษ์. (2538). พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (สังคมพัฒนา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา พัฒนภูมิ. รายงานการวิจัยฉบับย่อ ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการ ปี 2539 : การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษา. เอกสารทางวิชาการ อันดับที่ 6/2539 สำนักงาน ก.ค.
- สุโท เจริญสุข. (2520). จิตวิทยาสำหรับอุดมศึกษาปริญญาชนะ. กรุงเทพฯ : สนิมการพิมพ์.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. (2530). สรุปผลการสำรวจเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมบุรณ์ บรรณภาพ. (2521). หลักการเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บรรณาภิจ.
- สมปราชญ์ จอมเทศ. (2516). การบริหารและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2521). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2526). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2536). การบริหาร. กรุงเทพฯ :ธรรมสารการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2525). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภณ ชินคำ. (2536). ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. (2545). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545. ฝ่ายแผนและงบประมาณสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : ถ่ายเอกสาร.
- อนันต์ ประศาสน์กุล. (2530). การเป็นผู้นำชุมชน. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

- อภิรมย์ ณ นคร. (2521). หลักการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรุณ รักธรรม. (2522). หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- Eckhardt, Edward Email. (1987). *Selection Criteria, Practices and Procedures of Elementary Secondary School Principals*. Chicago : Loyola University.
- Edmonson, Joseph, J.B. Roemer and others. (1955). *The Administration of the Modern Secondary of Education*. New York : Macmillan.
- Krug, Samuel E. and others. (1990). "An Experience Sampling Approach to the Study of Principal Instructional Leadership," in *Results From the Principal Activity Sampling Form*. p. 48 – 52 Illinois : Daring Kiddersley.
- Shane, Cold G. (1957). *Creative School Administration*. New York : Henry Company.
- Spark, Harry M. (1960). "A Study of The High School Principalship in Kentucky," *Dissertation Abstracts Internationl*. 20 (9) : 3650 – A.
- Simth, Edward W. and Others. (1961). *The Education' Encyciopedia*. New York : Prentioe – Hall.
- Stogdill, Ralph M. (1974). *Handbook of Leadership*. New York : The Free Press.
- Toompson, W.J. (1952). *The School Executive*. September 1952 ; 95 P "The Principal as on Executive".

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีความประสงค์จะศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยให้ครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี กรอกแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านจบการศึกษาระดับ

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

2. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

3. ระดับอายุ

- () ต่ำกว่า 35 ปี
- () 35 – 50 ปี
- () มากกว่า 50 ปี

4. ประสบการณ์ทำงาน (ตั้งแต่บรรจุเข้าทำงาน)

- () น้อยกว่า 10 ปี
- () 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านตามระดับที่พึงประสงค์เพียงข้อเดียว โดยกำหนดคะแนนดังนี้

ระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	5	คะแนน
ระดับที่พึงประสงค์มาก	ให้คะแนนเป็น	4	คะแนน
ระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	3	คะแนน
ระดับที่พึงประสงค์น้อย	ให้คะแนนเป็น	2	คะแนน
ระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น	1	คะแนน

ข้อ ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ครูผู้สอนพึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
	คุณลักษณะด้านวิชาการ					
1.	มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					
2.	มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่น และนำไปใช้ได้อย่างดี					
3.	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน่วยการ เรียนรู้ตามสาระและแผนการจัดการเรียนรู้					
4.	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน					
5.	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ ใช้สื่อการสอน					
6.	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล การประเมินผลตามหลักสูตร					
7.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูป การศึกษา					
8.	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมหนังสือหรือ ห้องสมุด ที่จะใช้สำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้					
9.	เป็นคนทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง ด้านการศึกษา					
10.	ให้การส่งเสริม สนับสนุนครูในการทำผลงาน ทางวิชาการเพื่อพัฒนานตนเอง					

ข้อ ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ครูผู้สอนพึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
11.	สนับสนุนให้ครูนำผลงานทางวิชาการมาใช้ พัฒนาการเรียนการสอน					
12.	เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการและด้านผลงานทาง วิชาการได้อย่างดี					
13.	มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากร					
	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ					
1.	มีบุคลิกภาพสมบูรณ์แข็งแรงอารมณ์แจ่มใสอยู่ เสมอไม่เคร่งเครียดในการทำงาน					
2.	มีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร					
3.	ทำงานว่องไว รวดเร็ว					
4.	แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย					
5.	ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
6.	วางตัวสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน					
7.	มีอารมณ์ดี ร่าเริง และมีอารมณ์มั่นคง					
8.	พูดจาสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน					
9.	มีความพยายามอดทนสูง					
10.	มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง					
11.	กล้าตัดสินใจในการปฏิบัติงานใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็วมีเหตุผล					
12.	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและ บุคคลทั่วไป					
13.	น่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจไม่มองผู้อื่นในแง่ร้าย					
14.	มีกิริยามารยาทเรียบร้อยเป็นที่นับถือยกย่อง ของสังคมและศิษย์					
15.	มีจิตวิญญาณของความเป็นครู รักและ เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
16.	มีความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา					

ข้อ ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ครูผู้สอนพึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
	คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน					
1.	มีความสามารถในการจัดหาทรัพยากรทาง การบริหารได้อย่างเพียงพอ					
2.	มีความสามารถในการจัดระบบการทำงาน ของบุคลากรได้เหมาะสม					
3.	มีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนได้ดี					
4.	มีการใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหาร					
5.	การบริหารงานของโรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนและ การประเมินผล					
6.	มีความสามารถจัดบุคลากรให้เข้าสู่ตำแหน่งได้ เหมาะสมกับงาน					
7.	มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศภายใน					
8.	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตาม ระเบียบการเงินอย่างเคร่งครัด					
9.	มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดระบบงาน สารบัญ					
10.	มีความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความ ชอบของผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงคุณภาพงาน เป็นลำดับ					
11.	มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ					
12.	มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามแผนงาน					
13.	มีความสามารถในการประเมินผลงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และมีประสิทธิภาพ					

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

1. อาจารย์ทองใบ แทนมณี	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. อาจารย์กิตติมา จันทรนิล	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
3. อาจารย์สุวรรณ เชื้อนิล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแหลม

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทบ 1012/ 5204

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

วัน กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายกัมพล ตูยาแห่ง นิสิตรระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี อาจารย์สิริอุบล ชูทรัพย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ดังเอกสารที่แนบ จดแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายกัมพล ตูยาแห่ง "ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายภาณุ ภาวนานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายกัมพล สุภาพงษ์
เกิดวันที่	5 ตุลาคม 2495
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 ถ.มาตยาวงษ์ ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวังตะโก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2510	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2526	การศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สถาบันวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ